

Notifikace Evropské komisi

Pravidla pro postup při vyřizování notifikací

Obsah

1. Úvod	2
2. Postupy při oznámení nové podpory	3
3. Obsah a forma notifikací	3
4. Pre-notifikace	4
5. Předběžné posouzení Komise	5
6. Postupy v případě změny existující podpory.....	6
7. Formální vyšetřovací řízení	6
8. Postupy týkající se protiprávní (nazákonné) podpory.....	7
9. Rozhodnutí o navrácení podpory	8
10. Informační povinnost	8
11. Povinnost poskytovatelů zveřejňovat určité údaje o podporách	9
12. Možnost revize stávajících režimů - Existující podpora.....	9
13. Doporučení pro praxi	11
14. Přehled relevantních právních předpisů	12

Upozornění

Následující text poskytuje stručný přehled pravidel aplikovaných při notifikaci opatření podpory Evropské komisi a současně jako doporučení Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže („Úřad“), jak prakticky postupovat při oznámení nové podpory či změně existující podpory. Postupy zde uvedené vycházejí z dosavadní praxe Úřadu v této oblasti. Text návodu a postupy v něm uvedené nejsou právně závazné a v žádném případě nenahrazují platné právní předpisy.

1. Úvod

Členské státy jsou povinny oznámit (tzv. notifikovat) Evropské komisi (dále „Komise“) novou podporu a změny existující podpory předem, přičemž navrhovaná nová opatření nebo změnu stávajících mohou realizovat teprve poté, co Komise přijme v dané věci příslušné rozhodnutí. Veřejná podpora realizovaná předtím, než Komise vydá své rozhodnutí, je protiprávní (nezákonná) podpora. Tento manuál je stručným přehledem pravidel pro postup v rámci notifikace opatření veřejné podpory Komisi a obsahuje základní informace o postupu v případě oznámení nové podpory, případně změny existující podpory. Dále jsou zahrnuty informace o obsahu a formě řízení u Komise, informace o průběhu formálního šetření ze strany Komise a postupů Komise týkajících se protiprávní veřejné podpory a souvisejícího možného navrácení podpory.

Notifikace veřejné podpory se provádí vždy prostřednictvím Úřadu, v otázkách zemědělství a rybolovu prostřednictvím Ministerstva zemědělství. Dle § 3 zákona č. 215/2004 Sb., o úpravě některých vztahů v oblasti veřejné podpory a o změně zákona o podpoře výzkumu a vývoje¹, Úřad jakožto koordinační orgán spolupracuje s poskytovatelem před oznámením veřejné podpory Komisi a spolupracuje s Komisí a s poskytovatelem v průběhu řízení před Komisí. Úřad také mj. předkládá Komisi výroční zprávu o poskytnutých veřejných podporách na území České republiky a předává oznámení veřejné podpory Komisi.

Povinnost včas informovat Komisi o záměrech poskytnout novou, případně upravit existující veřejnou podporu, je uvedena v článku 108 odst. 3 Smlouvy o fungování Evropské unie (dále „SFEU“)², který stanoví, že „Komise musí být včas informována o záměrech poskytnout nebo upravit podpory, aby mohla podat svá vyjádření. Má-li za to, že takový záměr není s ohledem na článek 107 slučitelný s vnitřním trhem, zahájí neprodleně řízení podle odstavce 2. Dotyčný členský stát neprovede zamýšlená opatření, dokud Komise v tomto řízení nepřijme konečné rozhodnutí.“

Dne 13. července 2015 přijala Rada nařízení (EU) č. 2015/1589 (dále „**procesní nařízení**“), kterým se stanoví prováděcí pravidla k článku 108 SFEU³. Procesní nařízení zakotvuje mj. pravidla pro řízení ohledně veřejné podpory ze strany Komise v souladu s rozhodovací praxí Soudního dvora Evropské unie a nahrazuje předchozí nařízení Rady (ES) č. 659/1999.

Dne 21. dubna 2004 přijala Komise nařízení (ES) č. 794/2004 (dále „**implementační nařízení**“), kterým se provádí nařízení Rady (ES) č. 659/1999 co se týče formy, obsahu a dalších náležitostí notifikací a výročních zpráv⁴. Implementační nařízení bylo několikrát měněno a doplňováno, s tím že tato doplnění se týkala především formulářů pro oznamování státní podpory a informačních listů⁵, výpočtu určitých lhůt, vyřizování stížností a označování a ochrany důvěrných informací⁶ a dalších prováděcích pravidel.⁷

¹ <https://www.uohs.cz/cs/legislativa/verejna-podpora.html>

² <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:12012E/TXT&from=CS>

³ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:32015R1589>

⁴ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CONSLEG:2004R0794:20091124:CS:PDF>

⁵ Nařízení Komise (EU) č. 2015/2282 ze dne 27. listopadu 2015, kterým se mění implementační nařízení, pokud jde o formuláře pro oznamování státní podpory a informační listy.

⁶ Nařízení Komise č. 372/2014 ze dne 9. dubna 2014, kterým se mění implementační nařízení, pokud jde o výpočet určitých lhůt, vyřizování stížností a označování a ochranu důvěrných informací.

⁷ Nařízení Komise (ES) č. 271/2008 ze dne 30. ledna 2008, kterým se dále mění implementační nařízení.

Notifikaci je nezbytné provést v těch případech, kdy dané opatření podpory nelze poskytnout na základě některé z výjimek z notifikační povinnosti, a to na základě obecného nařízení o blokových výjimkách (dále „GBER“)⁸, případně v režimu služby obecného hospodářského zájmu (dále „SGEI“)⁹ nebo v rámci režimu de minimis¹⁰. Dále v případech, kdy sice byla použita obecná bloková výjimka - GBER, ale jednotlivá podpora přesáhla „notifikační práh“ dle čl. 4 GBER, či má být překročen limit povolené výše podpory dle SGEI. Notifikaci lze provést také z důvodu získání právní jistoty, že se v daném případě o veřejnou podporu ve smyslu článku 107 odst. 1 SFEU nejedná.

2. Postupy při oznámení nové podpory

Článek 1 c) procesního nařízení definuje „novou podporu“ jako programy podpory a individuální podporu, která nespadá do existující podpory, včetně změn existující podpory. V článku 4, bod 1 implementačního nařízení je tato druhá alternativa nové podpory – změna existující podpory – konkrétně rozvedena. Změnou stávající podpory se rozumí jakákoli změna kromě úprav čistě formálního či administrativního charakteru, která nemůže ovlivnit hodnocení slučitelnosti opatření s vnitřním trhem. Zvýšení původního rozpočtu stávajícího režimu podpor maximálně o 20 % se však nepovažuje za změnu stávající podpory. Tato poměrně přesná definice změn existující podpory umožňuje lépe posoudit, zda určitá změna existujícího režimu podpory či individuální podpory zadává povinnost (nové) notifikace.

V návaznosti na článek 108 odst. 3 SFEU jsou členské státy povinny oznámit (notifikovat) novou podporu a změny existující podpory předem. Navrhovaná opatření mohou realizovat teprve poté, co Komise přijme k danému případu příslušné rozhodnutí. Zákaz udělování podpory bez předchozího schválení Komise je absolutní a kategorický, a jako takový představuje normu s přímou účinností, a tedy je vymahatelný u národních soudů.¹¹

Veřejná podpora realizovaná předtím, než Komise vydá své rozhodnutí, je protiprávní (nezákonná) podpora, nicméně i protiprávní podpora může být následně shledána slučitelnou s vnitřním trhem. Protiprávní podpora však může být shledána rovněž neslučitelnou s vnitřním trhem a v případě, že podpora již byla vyplacena, může Komise nařídit takovou podporu navrátit ze strany příjemce, a to včetně úroků.

3. Obsah a forma notifikací

V rámci notifikace veřejné podpory poskytne členský stát veškeré nezbytné informace tak, aby Komise mohla přijmout rozhodnutí. Rozsah nezbytných informací závisí na druhu veřejné podpory, která má být poskytnuta. Za účelem usnadnění přípravy notifikací na straně členských států a jejich posuzování na straně Komise, vydala Komise tzv. „notifikační formuláře“ pro různé typy veřejné podpory (např. regionální podpora, podpora výzkumu

⁸ Nařízení Komise (EU) č. 651/2014 ze dne 17. června 2014, kterým se v souladu s články 107 a 108 SFEU prohlašují určité kategorie podpory za slučitelné s vnitřním trhem (dále „GBER“).

⁹ Rozhodnutí Komise ze dne 20. prosince 2011 o použití čl. 106 odst. 2 SFEU na státní podporu ve formě vyrovnávací platby za závazek veřejné služby udělené určitým podnikům pověřeným poskytováním služeb obecného hospodářského zájmu (SGEI).

¹⁰ Nařízení Komise (EU) č. 1407/2013 ze dne 18. prosince 2013 o použití článků 107 a 108 SFEU na podporu de minimis.

¹¹ Podporu bez předchozího schválení Komise lze poskytnout na základě některé z výjimek. K jednotlivým výjimkám z oznamovací povinnosti vůči Komisi více na stránkách Úřadu.

a vývoje, podpora spojená se záchranou a restrukturalizací podniku v obtížích, apod.), které jsou součástí příloh nařízení Komise č. 2015/2282. V těchto notifikačních formulářích požaduje Komise veškeré informace, které jsou (z pohledu Komise) nezbytné pro přijetí rozhodnutí o určitém druhu podpory. Zde poznamenejme, že kromě notifikačních formulářů specifikovaných dle typu veřejné podpory, je třeba vyplnit i obecný notifikační formulář vydaný Komisí.

Povinnost notifikovat přísluší poskytovateli podpory, přičemž tato notifikace probíhá prostřednictvím Úřadu. V této souvislosti **doporučujeme kontaktovat Úřad již v době přípravy opatření veřejné podpory**, neboť včasnou konzultací s Úřadem může dojít k odstranění případných nedostatků či identifikaci nesouladu a následujícímu přizpůsobení podmínek daného opatření podpory pravidlům pro veřejnou podporu. Úřad spolupracuje s poskytovateli v průběhu přípravy a vyplňování notifikačního formuláře. Notifikační řízení u Komise většinou trvá 6-9 měsíců, **je tedy nezbytné zahájit notifikaci, resp. její přípravu spočívající ve vyplnění notifikačního formuláře a konzultaci jeho obsahu s Úřadem s dostatečným předstihem** tak, aby následující předpokládaná délka notifikačního řízení neměla nepříznivý dopad na časový plán pro zamýšlené poskytnutí podpory. Notifikační formuláře jsou dostupné [zde](#), případně je možno kontaktovat Oddělení veřejné podpory pro zaslání příslušných formulářů, které se, s výjimkou obecného formuláře, liší v závislosti na kategorii podpory, která má být poskytnuta.

Ačkoliv doporučujeme poskytovatelům Úřad co nejdříve kontaktovat ohledně zamýšleného opatření podpory a zejména konzultovat vyplňování notifikačního formuláře, je rovněž možná varianta, kdy poskytovatel zašle na Úřad již vyplněný notifikační formulář. V tomto případě je nutné počítat s tím, že nelze vyloučit potřebu dodatečných úprav a doplnění. Po vzájemném odsouhlasení finální verze vyplněného formuláře a jeho zaslání do datové schránky Úřadu, Úřad finální verzi vloží do elektronického systému Komise a odešle Komisi, čímž začíná fáze předběžného posouzení ze strany Komise a běh lhůty pro vydání příslušného rozhodnutí Komise.

4. Pre-notifikace

Poskytovatel má možnost realizovat tzv. pre-notifikaci, proces podobný notifikaci, jehož výsledkem však není vydání rozhodnutí ze strany Komise, ale její neformální předběžné hodnocení daného opatření. Je nutné zdůraznit, že takové hodnocení Komise nebude představovat oficiální stanovisko Komise, ale pouze neformální doporučení pro poskytovatele veřejné podpory, zejm. co se týká „přípravenosti“ opatření k notifikaci. Hodnocení Komise v rámci pre-notifikace poskytuje malou míru právní jistoty a v žádném případě nenahrazuje rozhodnutí Komise v rámci notifikace. Praktické využití pre-notifikace spočívá do určité míry v neformálním projednání daného opatření, v jehož rámci může Komise mj. doporučit úpravu posuzovaného opatření tak, aby vyhovovalo podmínkám, na jejichž základě má být v následující notifikaci posuzována slučitelnost opatření s vnitřním trhem a mohlo být vydáno kladné rozhodnutí. Závěrem této části shrňme, že pre-notifikace slouží k ověření názoru Komise na správnost zvoleného postupu řešení daného opatření z hlediska veřejné podpory a přípravě opatření podpory tak, aby bylo v souladu s předpisy pro veřejnou podporu a Komise mohla v následné notifikaci, v předepsané lhůtě, vydat pozitivní rozhodnutí.

5. Předběžné posouzení Komise

Komise posoudí předloženou notifikaci veřejné podpory neprodleně po jejím obdržení. Toto posouzení není tak detailní jako formální šetření, které může následovat. Tato fáze notifikační procedury tzv. předběžné posouzení – končí rozhodnutím Komise. Komise přijme rozhodnutí do dvou měsíců po obdržení úplné notifikace veřejné podpory. Mohou být přijata následující rozhodnutí:¹²

1. Oznamované opatření nepředstavuje podporu.
2. Oznamované opatření představuje podporu, avšak Komise zjistí, že neexistují žádné pochybnosti o jeho slučitelnosti s vnitřním trhem, přijme „rozhodnutí nevznášet námitky“.
3. Pokud Komise zjistí, že opatření představuje veřejnou podporu a zároveň existují pochybnosti o slučitelnosti oznamovaného opatření s vnitřním trhem, přijme „rozhodnutí zahájit formální vyšetřovací řízení“.

Pokud Komise přijme rozhodnutí uvedené v bodu 1 nebo 2, je notifikační procedura ukončena a členský stát může zahájit realizaci veřejné podpory či příslušného opatření. Pokud však Komise rozhodne o zahájení formálního šetření, vstupuje notifikační procedura do druhé fáze, tedy do fáze formálního šetření.

Dle čl. 4 odst. 5 procesního nařízení má Komise pro přijetí rozhodnutí v rámci předběžného posouzení lhůtu 2 měsíců, která začíná běžet v den následující po dni obdržení úplného oznámení prostřednictvím elektronického systému Komise. Oznámení je považováno za úplné, pokud Komise nepožádá¹³ o další informace ve lhůtě dvou měsíců od obdržení oznámení nebo od obdržení požadovaných dodatečných informací. Lhůta může být prodloužena se společným souhlasem Komise a dotyčného členského státu. Komise může případně stanovit kratší lhůty.

V případě požadavku na doplnění informací ze strany Komise je tato komunikace opět zprostředkována Úřadem, přičemž Úřad pomáhá poskytovatelům při formulaci odpovědí a/nebo poskytne informace relevantní z hlediska veřejné podpory. Ve složitějších případech je možno uskutečnit osobní jednání či telekonferenci se zástupci Komise, a to za účasti zástupců Úřadu a poskytovatele podpory.

Pokud Komise nevydá rozhodnutí ve lhůtě stanovené v čl. 4 odst. 5 procesního nařízení, považuje se souhlas Komise s podporou za udělený. Dotyčný členský stát může následně provést opatření, o kterých bylo rozhodováno, poté, co o nich předem podá Komisi oznámení, ledaže Komise rozhodne podle čl. 4 odst. 6 procesního nařízení ve lhůtě 15 pracovních dní od obdržení oznámení.

¹² článek 4 procesního nařízení

¹³ Praxe je taková, že si Komise dodatečné informace vyžaduje v naprosté většině případů, což vede k prodloužení řízení. Je tedy třeba počítat s délkou řízení v rozsahu cca 6-9 měsíců, případně i více.

6. Postupy v případě změny existující podpory

Jak bylo uvedeno výše v textu, v čl. 4 odst. 1 implementačního nařízení je konkrétně definována změna existující podpory. Implementační nařízení v čl. 4 odst. 2 stanovuje zjednodušený oznamovací postup pro určité změny stávající podpory. Pro oznámení změn spočívajících ve zvýšení rozpočtu povoleného režimu podpor přesahující 20 %, prodloužení stávajícího povoleného režimu podpor až o šest let se zvýšením rozpočtu nebo bez zvýšení rozpočtu nebo zpřísnění kritérií pro uplatnění povoleného režimu podpor, snížení výše podpory nebo snížení způsobilých výdajů se použije formulář pro zjednodušené oznamování¹⁴, který se liší od formuláře pro oznámení nového opatření podpory.

Komise má na vydání rozhodnutí či požadavku na doplnění informací lhůtu jeden měsíc.¹⁵ Vydané rozhodnutí pak bývá kratší než v případě oznámení nové podpory, neboť odkazuje na předešlé rozhodnutí ve věci daného opatření podpory.

Dle čl. 4 odst. 3 implementačního nařízení se zjednodušený oznamovací postup nepoužije pro oznamování změn režimů podpor, v jejichž souvislosti členské státy nepředložily výroční zprávy v souladu s čl. 5, 6 a 7 implementačního nařízení, pokud výroční zprávy za roky, kdy byla podpora poskytnuta, nejsou podány ve stejnou dobu jako oznámení.¹⁶

7. Formální vyšetřovací řízení

V čl. 4 odst. 4 procesního nařízení je uvedeno, že Komise zahájí tzv. formální vyšetřovací řízení podle článku 108 odst. 2 SFEU v případě, že na základě předběžného posouzení zjistí, že existují pochybnosti o slučitelnosti oznamovaného opatření s vnitřním trhem. Účelem formálního vyšetřovacího řízení je zajistit komplexní posouzení daného případu prostřednictvím dalšího zkoumání sporných záležitostí společně s příslušným členským státem a na základě vyslechnutí názorů zainteresovaných stran.

Rozhodnutí o zahájení formálního vyšetřovacího řízení vychází ze souhrnu příslušných faktických a právních okolností a z předběžného posouzení Komise, které se týká povahy navrhovaného opatření a poukazuje na pochybnosti, co se týče jeho slučitelnosti s vnitřním trhem¹⁷. Rozhodnutí o zahájení formálního řízení je publikováno v Úředním věstníku Evropské unie. Členské státy a další zainteresované strany¹⁸ jsou vyzvány, aby sdělily své připomínky. Dle čl. 9 procesního nařízení může Komise uzavřít formální řízení přijetím některého z následujících rozhodnutí:

1. „nejedná se o podporu“: Jde o případ, kdy Komise zjistí, že po vhodné úpravě ze strany příslušného členského státu oznamované opatření není veřejnou podporou.¹⁹
2. „kladné rozhodnutí“: Jde o případ, kdy Komise zjistí, že pochybnosti (vzniklé na základě

¹⁴ Tento formulář je uveden v příloze II implementačního nařízení

¹⁵ Dle čl. 4 odst. 2 implementačního nařízení se Komise zavazuje vyvinout veškeré úsilí pro vydání rozhodnutí do jednoho měsíce

¹⁶ Článek 4 odst. 3 implementačního nařízení

¹⁷ Článek 6 procesního nařízení

¹⁸ tj. osoby, organizace či sdružení organizací, jejichž zájmy mohou být ovlivněny poskytnutím podpory, zejména příjemci této podpory, konkurenční organizace a profesní asociace

¹⁹ Článek 9 odst. 2 procesního nařízení

předběžného posouzení) o slučitelnosti oznamovaného opatření s vnitřním trhem byly vhodnou úpravou na straně příslušného členského státu odstraněny, Komise rozhodne, že podpora je slučitelná s vnitřním trhem²⁰.

3. „podmínečné rozhodnutí“: Komise může kladné rozhodnutí doplnit podmínkami, za kterých lze podporu považovat za slučitelnou s vnitřním trhem, a stanovit povinnosti, které umožní sledovat, zda je příslušné rozhodnutí naplňováno.²¹
4. „záporné rozhodnutí“: Komise může dospět k závěru, že oznamované opatření není slučitelné s vnitřním trhem a že nemůže být uskutečněno²².

Rozhodnutí podle bodů 1. – 4. učiní Komise ihned po odstranění pochybností²³. V souladu s čl. 9 odst. 6 procesního nařízení by Komise měla přijmout rozhodnutí ve lhůtě 18 měsíců od zahájení vyšetřovacího řízení, přičemž tato lhůta může být prodloužena společným souhlasem Komise a členského státu.

8. Postupy týkající se protiprávní (nezákonné) podpory

Protiprávní (nezákonná) veřejná podpora je taková podpora, která je realizována v rozporu s článkem 108 odst. 3 SFEU²⁴, což znamená, že ji členský stát poskytl předtím, než Komise přijala příslušné rozhodnutí. V případě nezákonné podpory uplatňuje Komise v zásadě stejný „dvoufázový“ postup jako v případě oznámené podpory: předběžné posouzení a v případě nutnosti formální vyšetřovací řízení.

V případě poskytnutí veřejné podpory bez předchozího rozhodnutí Komise („protiprávní podpora“) zahrnuje postup některé specifické kroky: Komise může z vlastního podnětu přezkoumat informace z jakéhokoli zdroje týkající se údajné protiprávní podpory (např. tisk či stížnost konkurenta příjemce podpory). Komise přezkoumá bez prodlení informace o údajné protiprávní podpoře obsažené ve stížnosti podané zúčastněnou stranou²⁵ a zajistí, aby o tomto postupu a výsledku byl členský stát informován.²⁶ Komise není při svém rozhodování omezena v zásadě žádnými časovými lhůtami.

Než Komise přijme konečné rozhodnutí o slučitelnosti podpory s vnitřním trhem, může vydat „příkaz k pozastavení podpory“, který pozastavuje realizaci jakékoliv protiprávní podpory²⁷. V případě, že jsou splněna určitá kritéria, může vydat také „příkaz k (prozatímnímu) navrácení podpory“, který zakládá povinnost navrácení předmětné protiprávní podpory, do doby, než Komise rozhodne o slučitelnosti s vnitřním trhem.²⁸

„Příkaz k navrácení podpory“ nelze zaměňovat s „rozhodnutím o navrácení podpory“ ze strany Komise. „Příkaz k navrácení podpory“ je opatření, které může Komise přijmout předtím,

²⁰ článek 9 odst. 3 procesního nařízení

²¹ článek 9 odst. 4 procesního nařízení

²² článek 9 odst. 5 procesního nařízení

²³ tyto pochybnosti jsou uvedeny v čl. 4 odst. 4 procesního nařízení

²⁴ článek 1 písm. f) procesního nařízení

²⁵ zúčastněnou stranou se dle čl. 1 písm. h) procesního nařízení rozumí kterýkoliv členský stát, osoba, podnik nebo sdružení podniků, jejichž zájmy mohou být ovlivněny poskytnutím podpory, zejm. příjemce podpory, konkurenční podniky a profesní sdružení

²⁶ článek 12 odst. 1 procesního nařízení

²⁷ článek 13 odst. 1 procesního nařízení

²⁸ článek 13 odst. 2 procesního nařízení

než posoudí, zda je nezákonná podpora slučitelná s principy vnitřního trhu, avšak pouze při splnění kritérií uvedených v článku 13 odst. 2 procesního nařízení, zatímco „rozhodnutí o navrácení podpory“ je důsledkem zjištění, že nezákonná veřejná podpora není slučitelná s principy vnitřního trhu.

9. Rozhodnutí o navrácení podpory

„Rozhodnutí o navrácení podpory“ je standardním důsledkem zjištění, že protiprávní podpora, která byla poskytnuta, není slučitelná s vnitřním trhem.²⁹ Taková podpora musí být navržena za účelem obnovení podmínek, které panovaly na dotčeném trhu před poskytnutím podpory. Podpora, která má být navržena v souladu s „rozhodnutím o navrácení podpory“, musí zahrnovat úrok podle příslušné úrokové sazby, kterou stanoví Komise. Úroky jsou splatné od data, kdy byla protiprávní podpora k dispozici příjemci, do data jejího navrácení.³⁰ Navrácení podpory bude provedeno v souladu s postupy, které jsou stanoveny zákony daného členského státu,³¹ pokud tyto zákony umožňují neprodlené a faktické provedení tohoto rozhodnutí Komise. V této souvislosti je poskytovatel povinen příjemce neprodleně vyzvat k navrácení veřejné podpory, a pokud tak příjemce neučiní, má poskytovatel povinnost veřejnou podporu odejmout. Pokud dojde k jakémukoliv prodlení v realizaci „rozhodnutí o navrácení podpory“ (Komise obvykle požaduje informace o provedení „rozhodnutí o navrácení podpory“ dva měsíce od data vydání tohoto rozhodnutí), může Komise předat tuto záležitost přímo Soudnímu dvoru Evropské unie.³²

10. Informační povinnost

Všichni poskytovatelé, kteří realizují opatření veřejné podpory, které Komise schválila (rozhodnutím³³), musí plnit tzv. informační povinnost, tj. **každoročně do 30. dubna informovat Úřad o souhrnných částkách podpory, které byly v předcházejícím kalendářním roce v rámci daného opatření příjemcům skutečně vyplaceny**. Tato povinnost je stanovena v § 5, odst. 1, písm. a) zákona č. 215/2004 Sb. o úpravě některých vztahů v oblasti veřejné podpory a o změně zákona o podpoře výzkumu a vývoje.³⁴ Někteří poskytovatelé mohou tuto povinnost plnit zápisem přímo do příslušného systému Komise (tzv. SARI II), ostatní k jejímu plnění využívají formulář, který je k dispozici na webových stránkách Úřadu³⁵. Úřad plnění informační povinnosti poskytovatelům každoročně připomíná na svém webu v sekci Aktuality z veřejné podpory³⁶. Odpovědným pracovníkům poskytovatele proto doporučujeme zaregistrovat si zaslání aktualit z veřejné podpory na e-mail.

²⁹ článek 16 odst. 1 procesního nařízení

³⁰ článek 16 odst. 2 procesního nařízení

³¹ Viz zákon č. 215/2004 Sb., o úpravě některých vztahů v oblasti veřejné podpory a o změně zákona o podpoře výzkumu a vývoje

³² článek 108 odst. 2 SFEU

³³ bude se tedy jednat o situace, kdy Komise rozhodne nevznášet námitky (viz kapitola 4), nebo Komise v rámci formálního řízení vydá kladné či podmíněčné rozhodnutí (viz kapitola 6)

³⁴ Přestože zákon hovoří o informacích o „poskytnutých“ podporách, týká se tato povinnost pouze skutečně vyplacených prostředků. Tato povinnost se vztahuje nejen na opatření notifikované podpory schválené Komisí, ale také na opatření podpory oznámené Komisi podle GBER.

³⁵ <http://www.uohs.cz/cs/legislativa/verejna-podpora.html> - druhá odrážka pod odkazem na zákon č. 215/2004 Sb.

³⁶ <http://www.uohs.cz/cs/verejna-podpora/aktuality-z-verejne-podpory.html>.

Po předložení údajů o skutečně vyplacených podporách si může Komise prostřednictvím Úřadu od poskytovatelů vyžádat doplňující informace, např. může požadovat vysvětlení v případech, kdy se částka vyplacených podpor výrazně liší od částky rozpočtu opatření v původním oznámení. Pokud celkový objem vyplacené podpory v rámci opatření převyšuje celkový rozpočet vyplývající z oznámení, může být rozdíl považován za protiprávní podporu. Proto, pokud se očekává překročení původně oznámeného celkového rozpočtu o více než 20 %, měl by poskytovatel včas přistoupit k oznámení změny opatření (viz kapitola 5).

11. Povinnost poskytovatelů zveřejňovat určité údaje o podporách

V rámci modernizace pravidel veřejné podpory³⁷, která proběhla v letech 2012–2014, zakotvila Komise za účelem větší transparentnosti ve vztahu k poskytování podpor povinnost členských států zajistit, aby se na souhrnné internetové stránce věnované veřejné podpoře zveřejňovaly od 1. 7. 2016 údaje o režimech podpory a o jednotlivých podporách přesahujících svou výší limity stanovené v předpisech pro veřejnou podporu a údaje o jejich příjemcích. V rámci České republiky je k plnění uvedené povinnosti transparentnosti využíván elektronický systém Komise Transparency Award Module (dále „systém TAM“). Povinnost zapisovat požadované údaje se vztahuje na poskytovatele veřejné podpory.

Plnit povinnost transparentnosti je nutné v případě, že je opatření podpory (ad hoc podpora nebo režim podpory) oznámeno Komisi podle vybraných předpisů, tj. oznámeno dle GBER nebo oznámeno v rámci notifikačního řízení Komise, a v rámci takového opatření je po 1. 7. 2016 poskytnuta jednotlivá podpora přesahující limit stanovený vybranými předpisy.

Podrobnější informace ohledně plnění povinnosti transparentnosti podpory a k tomu vypracovaná Metodika jsou k dispozici na stránkách Úřadu.³⁸

12. Možnost revize stávajících režimů - Existující podpora

Procesní nařízení stejně jako samotná SFEU rozlišuje mezi novou a existující podporou. Zatímco účelem notifikace nové podpory (tedy aktu samotného členského státu) je splnění závazku daného členského státu vyplývajícího z článku 108 SFEU, řízení o existující podpoře je zahajováno Komisí, a to za účelem revize stávajících režimů.

Jak vyplývá z článku 1 b) procesního nařízení, za „existující podporu“ jsou považovány zejména následující druhy podpory:

- všechny podpory existující v jednotlivých členských státech před vstupem SFEU v platnost, to znamená režimy podpor a jednotlivé podpory, které byly zavedeny před vstupem SFEU v platnost a zůstávají v příslušných členských státech použitelné i po něm³⁹,

³⁷ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:52012DC0209&from=EN>

³⁸ <http://www.uohs.cz/cs/verejna-podpora/evidencni-povinnost-poskytovatelu-transparentnost-podpor.html>

³⁹ aniž jsou dotčeny články 144 a 172 aktu o přistoupení Rakouska, Finska a Švédska, bod 3 a dodatek k příloze IV aktu o přistoupení České republiky, Estonska, Kypru, Lotyšska, Litvy, Maďarska, Malty, Polska, Slovinska a Slovenska, bod 2 a bod 3 písm. b) a dodatek k příloze V aktu o přistoupení Bulharska a Rumunska a bod 2 a bod 3 písm. b) a dodatek k příloze IV aktu o přistoupení Chorvatska

- schválená podpora, což znamená režimy podpory a jednotlivé podpory schválené Komisí nebo Radou,
- podpora, která se považuje za schválenou podle čl. 4 odst. 6 nařízení (ES) č. 659/1999 nebo podle čl. 4 odst. 6 procesního nařízení nebo před nařízením (ES) č. 659/1999, ale v souladu s tímto postupem,
- podpora, která se považuje za existující podporu podle čl. 17 procesního nařízení,
- podpora, která se považuje za existující podporu, protože v době, kdy začala být uskutečňována, nevytvářela podporu a poté se stala podporou následkem vývoje vnitřního trhu bez toho, že by byla členským státem pozměněna. Pokud se některá opatření stala podporou následkem liberalizace činnosti právem Evropské unie, taková opatření nebudou považována za existující podporu po datu stanoveném pro liberalizaci.

Průběh řízení týkajícího se existujících režimů podpory upravuje Kapitola IV procesního nařízení, a lze jej rozdělit do tří fází:

- První fáze je fáze spolupráce. Během ní Komise informuje členský stát o svém předběžném názoru, že existující program podpory není (případně již není) slučitelný s vnitřním trhem, a dává příslušnému členskému státu možnost sdělit své připomínky.⁴⁰ V této fázi Komise společně s členským státem stanoví, zda či do jaké míry může existující program podpory odporovat vnitřnímu trhu (např. v sektoru, kde byl program podpory realizován, mohlo dojít k takovým kapacitním změnám, že v nových podmínkách je tento program podpory považován za neslučitelný s vnitřním trhem).
- Ve druhé fázi Komise vydá doporučení navrhuující vhodná opatření. Takovým opatřením může být úprava programu podpory s cílem znovu zajistit jeho slučitelnost s vnitřním trhem, nebo jeho zrušení v případě, že taková úprava není možná.⁴¹ Toto doporučení není právně závazné.
- Třetí fáze spočívá v reakci členského státu na příslušná opatření. Pokud členský stát přijme navrhovaná opatření a informuje Komisi o tomto kroku, zavazuje se tímto přijetím k realizaci těchto opatření. Navrhovaná opatření se stávají právně závaznými pouze na základě tohoto přijetí ze strany členského státu. Pokud členský stát nepřijme navrhovaná opatření a Komise i nadále tato opatření považuje za nezbytná, Komise zahájí formální šetření.⁴² Pokud Komise uzavře toto formální šetření přijetím rozhodnutí, že daný program podpory není slučitelný a musí být zrušen, vstupuje toto rozhodnutí v platnost ex nunc. To znamená, že taková podpora, která byla poskytnuta před příslušným rozhodnutím Komise, nemusí být navrácena.

⁴⁰ článek 21 procesního nařízení

⁴¹ článek 22 procesního nařízení

⁴² článek 23 procesního nařízení

13. Doporučení pro praxi

Závěrem notifikačního manuálu uvedme doporučení Úřadu, jež vycházejí z dosavadní praxe Úřadu v této oblasti. Následující doporučení je určeno jak pro poskytovatele tak příjemce veřejné podpory.

Pro poskytovatele veřejné podpory

- Konzultujte s Úřadem

Ať už v případě obecných otázek v oblasti veřejné podpory, konkrétního opatření veřejné podpory nebo získání právní jistoty neexistence veřejné podpory, Úřad je připraven pomoci poskytovatelům interpretovat pravidla veřejné podpory, nastavit podmínky programu a připravit notifikační formuláře. Včasná konzultace s Úřadem umožňuje odstranit potenciální nejasnosti a rizika; a připravit kvalitní notifikační podklady pro Komisi. Konzultaci s Úřadem doporučujeme zahájit ihned poté, co opatření již v rámci interních postupů poskytovatele získá konkrétnější podobu, zejména pokud jde o podporovanou činnost, mechanismus vyplácení, výši podpory, způsobilé náklady či příjemce podpory. Včasnou konzultací přípravy daného opatření veřejné podpory je proces schvalování veřejné podpory urychlen a je minimalizováno riziko nejasností.

- Využívejte výjimek z notifikační povinnosti

Proces notifikace u Komise je časově a administrativně náročnou záležitostí, proto doporučujeme, pokud je to možné, využít výjimek z notifikační povinnosti. Jedná se o výše v textu uvedené nařízení GBER, rozhodnutí SGEI a podporu de minimis. Více informací o možnosti využití výjimek z notifikační povinnosti, a konkrétní pravidla jejich aplikace jsou uvedeny na stránkách Úřadu, případně je možné kontaktovat Oddělení veřejné podpory.

- Informujte Úřad o veřejné podpoře

Poskytovatelé podpory jsou povinni informovat Úřad o poskytnuté a poskytované veřejné podpoře. Jedná se o povinnost ex-post zahrnující poskytování veřejné podpory a informace o probíhajících programech veřejné podpory.

Pro příjemce veřejné podpory

- Informujte se o zákonnosti přijímané podpory

V případě, že poskytovatel nesplní svoji povinnost poskytnout podporu v souladu s pravidly veřejné podpory, bude poskytnutá podpora považována za nezákonnou, a pokud nebude následně prohlášena Komisí za podporu slučitelnou s vnitřním trhem EU, je příjemce povinen takovou podporu vrátit. Není přitom možné, aby se příjemce veřejné podpory odvolával na neznalost předpisů z této oblasti a na povinnost poskytovatele notifikovat veřejnou podporu. Doporučujeme příjemcům podpory, aby se informovali u poskytovatelů, zda a jakým způsobem je příslušná podpora ošetřena z hlediska pravidel veřejné podpory.

14. Přehled relevantních právních předpisů

Níže uvádíme specifikaci a příslušné právní prameny, na něž v textu odkazujeme.

Smlouva o fungování Evropské unie (konsolidované znění). Odkaz: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:12012E/TXT&from=CS>

Zákon č. 215/2004 Sb., o úpravě některých vztahů v oblasti veřejné podpory a o změně zákona o podpoře výzkumu a vývoje, ve znění pozdějších předpisů. Odkaz: <https://www.uohs.cz/cs/legislativa/verejna-podpora.html>

Procesní nařízení (Nařízení Rady (EU) č. 2015/1589 ze dne 13. července 2015, kterým se stanoví prováděcí pravidla k článku 108 SFEU (konsolidované znění). Odkaz: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:32015R1589>

Implementační nařízení (Nařízení Komise (ES) č. 794/2004 ze dne 21. dubna 2004, kterým se provádí nařízení Rady (ES) č. 659/1999, kterým se stanoví prováděcí pravidla k článku 93 Smlouvy o ES. Odkaz: <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CONSLEG:2004R0794:20091124:CS:PDF>

- Nařízení Komise (EU) č. 2015/2282 ze dne 27. listopadu 2015, kterým se mění nařízení (ES) č. 794/2004, pokud jde o formuláře pro oznamování státní podpory a informační listy. Odkaz: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:32015R2282>
- Nařízení Komise (EU) č. 372/2014 ze dne 9. dubna 2014, kterým se mění nařízení (ES) č. 794/2004, pokud jde o výpočet určitých lhůt, vyřizování stížností a označování a ochranu důvěrných informací. Odkaz: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:32014R0372&qid=1615539475640&from=CS>
- Nařízení Komise (ES) č. 271/2008 ze dne 30. ledna 2008, kterým se mění nařízení (ES) č. 794/2004, kterým se provádí nařízení Rady (ES) č. 659/1999, kterým se stanoví prováděcí pravidla k článku 93 Smlouvy o ES. Odkaz: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:32008R0271&qid=1615540323835&from=CS>

Sdělení KOM (2012) 209 v konečném znění Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů, Modernizace státní podpory v EU. Odkaz: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:52012DC0209&from=EN>

Výjimky z notifikační povinnosti

Nařízení Komise (EU) č. 651/2014 ze dne 17. června 2014, kterým se v souladu s články 107 a 108 Smlouvy prohlašují určité kategorie podpory za slučitelné s vnitřním trhem (GBER). Odkaz: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:02014R0651-20200727&qid=1615458786928&from=CS>

Rozhodnutí komise ze dne 20. prosince 2011 o použití čl. 106 odst. 2 Smlouvy o fungování Evropské unie na státní podporu ve formě vyrovnávací platby za závazek veřejné služby udělené

určitým podnikům pověřeným poskytováním služeb obecného hospodářského zájmu (SGEI).

Odkaz: [https://eur-lex.europa.eu/legal-](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:32012D0021&qid=1613986538052&from=CS)

[content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:32012D0021&qid=1613986538052&from=CS](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:32012D0021&qid=1613986538052&from=CS)

Nařízení Komise (EU) č. 1407/2013 ze dne 18. prosince 2013 o použití článků 107 a 108 Smlouvy o fungování Evropské unie na podporu de minimis. Odkaz: [https://eur-lex.europa.eu/legal-](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:32013R1407&from=CS)

[content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:32013R1407&from=CS](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:32013R1407&from=CS)